

[0389]

De kreambisite yn *It Hekershol*

Op 'e kreambisite by Foake-miichs wyfke Reinsk, dy't in grou jonge krige hie, jowt Fod, de kibige faem út Molkwar, dêr't Gosse Knop bistek op het, it folgjende riedsel op: 'Hwat jongwiif hat de measte wille by hjar man? Rie, rie, hwet is dat?' (brûkt is hyltyd de printinge fan 1918 fan de *Rimen en Teltsjes*). It riedsel stie op 'e rânne fan in sulveren kop mei acht kanten, dêr't 'it meiden en hijlkjen op útsnein' wie. Der komme al rare gjalpen en útfallen, sa't wy witte, mar nimmen dy't it ret, oant Wopk Wiggeles, de mankelike widdou fan trije-en-tweintich jier, dy't yn dat mûntere selskip dochs hwat opfleure, de oplossing jowt. 'Alderneist hjar siet in alderflotst wiif, dyt' it hert op 'e tonge laei; hja hjitte Gaepke Fetses, en wier trouw oan in koukeaper fan Welsryp. Dat minske hie ek in tsjeppe troanje, in lyts dripke skeind fen de pokken; mar det hindere net. Hwet slimmer wier, hja seach nei de oare wike, en dy hjar in lilts namme jaen woenen neamden hjar skilige Gaepk, skilige wip, en skilige mik.' Wopk hâldt har tonearsten stil; se kin en se wol har der net oer útlitte. Mar as Gaepk by har oanstiet: 'Wy habbe allegearre ús sin sein: dou biste sa goed net, Wopk, ef dou silste it ek sizze', seit hja: 'Moat ik it dan sizze? Twingste my? Nou, Gaepk, den hastou de measte wille by dyn man: hwent as wy ien man sjenne dan sjuchstou twa'. En doe 'fleagen se allegearre op en kraeiden en sketteren it út fen laitsjen'.

Likernôch deselde anekdoate foun ik yn de samling *De Gocheltas van Mourus Inhoudende Meer als Seshondert schrander-bedagte, en snedig uyt-gesproken Zin, Pit, Punt, en Schimp-redenen. Te Nergens, Bij Jillis Overal, in de Steekel-baars 1716*. Op side 63 lêze wy dêrre it neikommende teltsje:

'Op een zeeker kraam of kindermaal, zoo als men het noemd, daar lustig Vrouw-tjesdag gehouden wierd, was men by abuys aan 't stilzwijgen geraakt. Onder het gezelschap was een Vrouwe die vrij scheel zag, maar die buyten dat niet leelijk en zoo gezegt wierd, van zeer middelmatige kuysheyd was. Een van het gezelschap brak deze verdrietige stilzwijgentheyd met te zeggen, nu onze praat uyt heeft, en wy zoo het schijnt niet veel te vertellen weeten, zeg my eens Me-juffers, wie van ons gelooft gy dat meeste vermaak met haar Man heeft. De Scheele, antwoorden een andere, omdat die zig altijd verbeeld twee Mans te zien.'

Joast Hiddes kin de *Gocheltas* fansels skoan kend hawwe. Mar it is dochs de frage oft er de samling brûkt hat; it stikje kin er ek wol earne oars foun hawwe. Men soe it boekje ris presiis neigean moatte, om yn dit stik ta klearrichheit to kommen. Yn alle gefallen is it neiskrift bij *Utfenhûs by de boer*, it stikje fan de baltende dûmny, der ek yn to finen (s. 223) en lit de 'Heer die het Professorschap in de Orientaalsche Taalen met veel lof bekleeden' yn nr. 570 jin tige tinke oan de sweager fan Wypkmoi, de 'prefester yn it Hebreausk en Arabisk to Frentsjer'. Mar

hwer't it stikje ek yn stien hat, it sil faeks noch wol fierder weikomme as Amsterdam of Den Haech. Hwant de *Gocheltas* bifettet sûnder mis gâns ynfierd materiael. De titel fan de bondel komt fierders alhiel oerien mei dy fan in Frânske bondel, *La gibecière de Mome*, en it soe wêze kinne dat de *Gocheltas* dêr in biwurking fan is. De episoade fan Wopk Wiggeles en skilige Gaepk soe dan mûglik tobekgean op in Frânsk grapke, ja lichtwol op in anekdoate fan noch súdliker komôf; it sykjen is noch net ôfroun! Nou kinne wy lykwols al oannimme, dat JHH nei wierskyn fan in stiif, steatlik stikje, winliks net mear as it skelet fan in forhael, in teltsje makke hat, dat der wêze mei, fleurich, libben, Frysk op en út. De dame 'die vrij scheel zag' mar dy't 'buytendat niet leelijk was' is by him de tsjeppe Gaepke Fetses wurden, dy't mar 'in lyts dripke skeind wie fen de pokken' en soenen wy har net gâns leaver moete hawwe as de Hollânske juffer dy't 'zeer middelmatig van kuysheyd' wie?

G. N. Visser.